

MCSE-hírek

Bár még nincs vége az 1991-es esztendőnek, már most megállapíthatjuk, hogy a Magyar Csillagászati Egyesület az újjáalakulás utáni legeredményesebb évet tudhatja maga mögött. "Talpon maradni" — volt célkitűzésünk az év elején. Nos, elmondhatjuk, hogy a talpon maradást sikerült teljesíteni, sőt túlteljesíteni, különösen, ha kiadványainkra és rendezvényeink sorára gondolunk. A mai nehéz anyagi körülmények között csak kismértékben emelkedett taglétszámunk (de emelkedett!), ami arra vall, hogy egyre többen bíznak egyesületünkben mind amatőr, mind "profi" körökben.

Évkönyv

A múlt évinél korábban tudtuk megjelentetni az 1992-es Meteor csillagászati évkönyvet. Évkönyvünket már a budapesti csillagászati héten és a székesfehérvári PVH-találkozón árusíthattuk! A korai megjelenésnek tudható be, hogy a beérkező megrendeléseket fennakadás nélkül, folyamatosan ki tudjuk elégíteni.

Az Évkönyvet legbiztosabban közvetlenül egyesületunktől lehet megrendelni (kérjük Olvasóinkat, erre külön hívják fel amatőrcsillagász barátaik figyelmét). A terjesztés idén is óriási probléma. A nagy könyvterjesztő vállalatok tehetetlensége folytán főleg vidéken igen nehéz hozzájutni évkönyvünkhöz. Jó lenne, ha legalább a nagyobb városokban árusítaná egy-két könyvesbolt az Évkönyvet, épp ezért kérjük minden könyvterjesztői ismeretséggel rendelkező tagtársunkat, segítsék elő az Évkönyv terjesztését! Ezáltal több érdeklődőhöz juthatnánk el, és többen kapcsolódhatnak be mozgalmunkba. Budapesten jobb a helyzet, számos belterületi könyvesboltban máris kapható kiadványunk.

Évkönyves viszontagságainkhoz íme egy további adalék: még mindig tartozik néhány könyvterjesztő 1991-es (régés-rég eladott) évkönyvünkkel, így pl. a Téka több mint fél éve adós 400 példány árával!

Új műszer

November során átvettünk a Honvédségtől egy AFU 75/112-es műholdfényképező kamerát. Ez a különleges, nagy értékű műszer 25,4 cm-es Makszutov kamerával van felszerelve, és nagylátószögű égboltfelvételek készítésére alkalmas. Reméljük, hamarosan sikerül végleges helyet találni számára, és megfelelő átalakítással alkalmassá tenni hosszú expozíciós idejű felvételek készítésére. A kamera beszerzéséért köszönettel tartozunk Orha Zoltánnak, a szállításért pedig Horváth Lászlónak.

Ráktanya

A ráktanyai MCSE-helyiség felújítási munkái igen jól haladtak október—november során. Ez mindenekelőtt Horváth Ferencnek és a veszprémi szakkörnek köszönhető, de természetesen más MCSE-tagok is sokat dolgoztak a helyiségen. Ha az időjárás is megengedi, észlelő évvégénket már ebben a helyiségben tarthatjuk. Úgy tervezzük, hogy a helyiséget elsősorban újhordas hétvégeken fogjuk használni, előre egyeztetett résztvevőkkel.

1992-es előfizetések, tagdíjak

A korábbi évekkal megegyezően már az októberi Meteorral együtt kiküldtük az 1992-es Meteor- és tagdíjbefizetési postautalványokat. Reméljük, minél többen megújítják a Meteor előfizetését és MCSE-tagságukat! Jelen számunk-

kal is küldünk ilyen utalványt, gyakran megesis ugyanis, hogy elkallódik a kiküldött postautalvány. Kérjük Olvasóinkat, ha van környezetükben a csillagászat iránt érdeklődő amatőr, adják tovább a befizetési csekket, mivel csak úgy maradhat fenn lapunk, ha a lehető legtöbben előfizetnek rá.

Öt év óta először nem emelkedik a Meteor előfizetési díja, ami mindenekelőtt a Magyar Csillagászati Egyesületnek köszönhető. A Meteor ára tehát 1992-ben is 700 Ft, MCSE-tagoknak (akik rendezik 1992-es tagdíjukat) 600 Ft. Mindebben természetesen támogatóinknak is része van, akiknek sorában nemcsak közületek, hanem magánszemélyek is egyre nagyobb számban szerepelnek. Talponmaradásunkban szintén jelentős része van annak, hogy kiadásainkat — nem kevés munka, utánjárás árán — sikerült a lehető legkisebb szinten tartani. Erre komoly szükség is volt, hiszen 1991-ben csak nyomdára 1 millió forintot költöttünk (az összeg felét két évkönyvünk — az 1991-es és az 1992-es — nyomdászamlája vitte el).

MIZSER ATTILA

Van már Kulin György Bemutató Csillagvizsgáló!

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat megalakulása 100. évfordulója alkalmából az országban sokfelé tartottak ünnepi rendezvényeket, sőt rendezvénysorozatot. A neves előadók között említjük meg Teller Edét, aki többek között a csillagászati világrendről érkezett.

Több más évforduló is esett 1991 októberére, így a kriptonégő felfedezője, Bródy Imre születésének centenáriuma. Ő Gyulán született, és az ottani megemlékezést két másik kiválósággal kapcsolatos rendezvénnyel lehetett összekapcsolni.

A — ma már Gyulához tartozó — Gyulaváriban született 1900-ban Bay Zoltán. A gyulai önkormányzat Márky-Zay Lajos kiváló ismeretterjesztő csillagász hathatós közbenjárására a szülőház helyén álló épület falára emléktáblát helyeztetett. E tábla felavatását is október 26-ára tűzték ki.

A volt TIT gyulai bemutató csillagvizsgálója az elmúlt években már nem működött, mert az épület és felszerelése is teljesen leromlott. Most a bemutatóhely Márky-Zay Lajos és szakköre által helyreállítva és megújítva ismét megkezdte működését — ezúttal már a Márky-Zay Lajos által javasolt, és a Kulin család által is elfogadott — Kulin György Bemutató Csillagvizsgáló néven.

A hármas gyulai rendezvényre többen utaztunk Budapestről Gyulára, így Marx György akadémikus, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat elnöke, dr. Kedves Ferenc, a Tungsram gyárban működő Bródy Imre Kutató Laboratórium igazgatója, a Kulin és a Bay család több tagja, és e sorok írója.

Kedves meglepetésként a vasútállomáson a gyulai önkormányzat autóbusza várt minket. Így kényelmesen közlekedhettünk a városban, továbbá a város és Gyulavári között. Elsőként a gyulavári temetőben róttuk le kegyeletünket a Bay-sírbolt előtt, majd a gyulavári önkormányzat látott vendégül minket az — újonnan elnevezett — Bay téri hivatali helyiségében tartott állófogadáson. A téren áll az 1892-ben felavatott református templom, amelynek abban az időben Bay József, Bay Zoltán édesapja volt a lelkésze. Déli 12 óra

előtt néhány perccel megkondult a kis templom harangja, és ekkor Marx György felhívta amerikai lakásán az ünnepeltet, hogy ő is hallhassa a harangszót. A fizika ma élő nagy egyénisége meghatott szavakkal mondott köszönetet az ünneplésért.

Ez után Kedves Ferenc mondott méltató beszédet, és leleplezte az igen szép és kifejező márványtáblát. Ennek bronz dombormívén a szomszédságában álló templom látható, tornya mellett a Holddal, utalva Bay Zoltánnak — a táblán is olvasható — szavaira: "A Holdat ott láttam elsétálni a torony mögött, s azt kérdeztem a felnőttektől: ha felmáshoznának a toronyra, meg tudnám-e tapogatni a Holdat?" A nevezetes Hold-radar kísérletre a Hold felé tartó, szimbolikus radarhullámok emlékeztetnek a dombormívön. A kis ünnepségen elhangzottak Bay Zoltán néhány perccel azelőtt mondott — és magnón rögzített — szavai is.

Gyulára visszatérve Kedves Ferenc megemlékező beszéde után megkoszorúztuk Bródy Imre emléktábláját, amely annak az utcának első házában áll, ahol a neves fizikus-feltaláló született.

A gyulai volt SZOT szállóban elköltött közös ebéd után megtekintettük az épület tetején Márky Zay Lajos által vagy két évtizeddel ezelőtt kialakított és működtetett csillagászati bemutatóhelyet.

A résztvevők ezután a csodálatra méltó bőkezűséggel és stílusérzékkel berendezett Mogyoróssy Könyvtár dísztermében meghallgatták Marx Györgynek a nagy ünnepelethez, Bay Zoltánhoz igazán méltó ünnepi előadását.

Az ünnepségsorozat most már a Kulin György nevét viselő városi csillagvizsgáló épülete (48-as utca 11.) előtt folytatódott, ahol én emlékeztem meg a 20. századi, hazai csillagászati ismeretterjesztés legnagyobb személyiségéről, szakterületén és az amatőrmozgalomban kifejtett, nem évülő hatású munkásságáról. Körülnéztünk a teljesen elkészült szakköri helyiségben, majd bepillantottunk az eltolható, lapos tetős kis csillagvizsgálóba, ahol jelenleg egy Zeiss Meniscas szolgál a bemutatások céljaira.

Az ünnepségek a Könyvtárban fejeződtek be, ahol Márky-Zay Lajos Kulin György szellemében tartott általános, igen sok diával színesített ismeretterjesztő előadást — példát mutatva arra, hogy Kulin György lelkesedésének lángja hogyan tud tovább lobogni abban, aki alkatilag is alkalmas és felkészültségét tekintve képes azt átvenni.

A résztvevők elismerésüket fejezik ki a rendezvénysorozat mozgató rugója, Márky-Zay Lajos eredményes fáradozásáért, és megköszönik a megértő önkormányzatoknak, hogy lehetővé tették a három hazai kiválóság méltó ünneplését.

PONORI THEWREWK AURÉL

FELHÍVÁS!

Kérjük olvasóinkat, hogy aki november 8/9-én észlelte az országszerte látható sarki fényt, küldje el lehetőleg minél részletesebb, pontosabb és élménydúsabb beszámolóját a szabadszemes rovatvezető részére.

MCSE-tagság '91

Az idén 521 tagtársunk jelezte támogatását a minimális 300 Ft-os tagsági díj befizetésével. Mivel egyesületünk taglétszáma jelenleg 696 fő, 175-en „morzsolódtak le” az 1989-es újjáalakulásunk óta. Szeretnénk, ha az előbbi szám lényegesen gyarapodna, az utóbbi viszont nem nőne 1992-ben! Valamint, hogy – persze egyéni lehetőség szerint – legalább annyian tudnának az előírtnál nagyobb összegekkel hozzájárulni költségvetésünkhöz, mint az idén tették. Az alábbiakban, köszönetünk kifejezéséül, közzé tesszük azok névsorát, akik 500 Ft-nál többel segítették munkánk sikerét:

Ábrahám Gyöngyi (Pécs)	620 Ft	Marcsinyi György (Budapest)	1320 Ft
Babcsán Gábor (Budapest)	1020 Ft	Mécs Miklós (Esztergom)	900 Ft
Bakondi Gábor (Budapest)	820 Ft	Molnár Imre (Hódmezővásárhely)	580 Ft
Batthyány Ferenc (Komoró)	6900 Ft	Nyáry János (Szentes)	600 Ft
Bunford Zoltán (Szeged)	720 Ft	Pataky Kálmán (Siófok)	600 Ft
Csenki István (Százhalombatta)	3000 Ft	Perlei István (Budapest)	1000 Ft
Czirbik Sándor (Budapest)	520 Ft	Petrovics Péter (Budapest)	520 Ft
Dóczy Károly (Budapest)	570 Ft	Ponori Thewrewk Auréli (Budap.)	520 Ft
Duchaj István (Pilis)	540 Ft	Porkoláb László (Budapest)	500 Ft
Dudás György (Esztergom)	600 Ft	Rasek Sándor (Tét)	505 Ft
Duró Sándor (Budapest)	520 Ft	Rác Zózsef (Budapest)	600 Ft
Dr. Fodor László (Kunadacs)	1100 Ft	Répás Csaba (Budapest)	500 Ft
Földesi Ferenc (Veszprém)	520 Ft	Sajó Péter (Budapest)	800 Ft
Hajdu Ferenc (Nagykálló)	500 Ft	Sápi Csaba (Kecskemét)	500 Ft
Harnicsár József (Székesf.vár)	1100 Ft	Sár János (Budapest)	520 Ft
Dr. Hegedűs Gyula (Bátaszék)	1020 Ft	Soós Zoltán (Székesfehérvár)	520 Ft
Hegymegi József (Budapest)	1000 Ft	Szánthó Attila (Budapest)	520 Ft
Dr. Hornyák József (Eger)	820 Ft	Szecsódy Tamás (Tata)	520 Ft
Illés Elek (Kővágószőlős)	820 Ft	Szijártó Szilárd (Ajka)	640 Ft
Kardos Mihály (Máriaalom)	800 Ft	Szokolay Ágnes (Budapest)	1320 Ft
Kárpáti Sándor (Budapest)	600 Ft	Szűcs Csaba (Budapest)	820 Ft
Kassai Lajos (Marcali)	520 Ft	Tarnóczy Mihály (Szabadszállás)	1020 Ft
Kiss László (Horgos)	520 Ft	Tóth Vilmos (Budapest)	520 Ft
Kovács Miklós (Székesfehérvár)	520 Ft	Törjék Norbert (Dávod)	500 Ft
Kőszeg Ferenc (Miskolc)	520 Ft	Dr. Vajda Ferenc (Budapest)	500 Ft
Kunadacs Önkormányzata	12000 Ft	Vajda József (Budapest)	700 Ft
Ladányi Tamás (Balatonfűzfő)	2870 Ft	Varga János (Sopron)	1320 Ft
Lantos Lehel (Gyula)	500 Ft	Varga Márton (Budapest)	1320 Ft
Láng László (Verőcemaros)	520 Ft	Varga Szabolcs (Budapest)	600 Ft
Lendvai László (Fűzifogyártelep)	820 Ft	Vázsonyi János (Zamárdi)	520 Ft
Lovász László (Szolnok)	820 Ft	Vihar Levente (Budapest)	820 Ft
Lukács Ferenc (Tatabánya)	520 Ft	Zombori László (Budapest)	620 Ft

Kérjük minden tagtársunkat, barátunkat, **ne felejtse el megújítani a Meteor előfizetését 1992-re!** A lap teszi közzé azokat az információkat, amelyek egy „amatőrközösség” életéhez szinte nélkülözhetetlenek. Mi, szerkesztők azon fáradozunk, hogy a hírek (a csillagászat legújabb eredményeitől kezdve a rendezvények, megfigyelőtáborok szervezéséig) eljussanak minden érdeklődőhöz. Ennek leghatékonyabb eszköze a Meteornak, az amatőrcsillagászat lassanként egyetlen fórumának előfizetése! Megújítása fáradozásaink pozitív visszajelzése, s egyben **megtiszteltetés is.** Az előfizetési díj 1992-ben változatlan!